

Ивлади сваке
недеље.

Претплата се шаље
напред уредништву.
Уредништво је у бо-
гословији.

СИОН

За све српске кра-
љеве стаје на год.
60 гр. или 6 фор. на
по год. 30 гр. или
3 фор. на три мес.
15 гр. или 1 фор. и
50 нов.

Неплатена писма од
нередовних допис-
ника не примају се.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује проф. богосл. архим. Нестор.

Ц в е т и .

„Тѣмже и мы шкво отрцы поскѣды зна-
менїа носаше, текѣ повѣдителю смерти
вспїемъ: шсанна во вышнихъ!“

Два дивна призора излазе нам пред очи, драга браћо, у да-
нашњој светковини. *Јерусалим* — гди се обзнањује опште
избављење и искуплење целом свету од дуготрајног ропства
и греха, које лежаше на свима људима до доласка Спаси-
теља света, — и *Таково*, где се објављује наше засебно ослобо-
ђење од петовековног робовања и насиља сили неверничкој,
које на нама лежаше од Косова па до појаве блаженог спо-
мена к. Милоша у Такову.

И једно и друго тако су важни по нас тренутци, да ми, као
благодарни потомци, не можемо а да их не наспомињемо, — немо-
жемо, а да неодамо достојну хвалу и славу преблагоме Богу, који
се брине о нама грешнима, те у таквим тренутцима шаље нам своје
посланике — наше Спаситеље и избавитеље!

Нигда род људски није био тако невољан, тако потла-
чен, погажен, као што беше у оно доба, кад на данашњи дан
свечано улазаше Спаситељ у Јерусалим! Нема више оне моћне
Картагене: она је разрушена! Нема више оних слободних

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

државица старих Елина: оне беху освојене! Неста самосталности и у потомака *избраног народа божијег*: они су је изгубили. Мисир, Персија, Финиџија, Галија, Германија — све је то покорено, све то служи великоме Риму....

Но дал' бар ти силни господари света беху слободни? Не! Они покорише цео свет, али и најбољи јунаци њихови немогоше сачувати слободу поноситих грађана римских: слободни Римљани постадоше безгласни поданици Августа Цесара. Нигде слободе ни слободна живота! Цео свет робује једном самртнику!..

Па с тога никад није било веће потребе да се Творац васионе сажали над јадним родом људским, те да му пошаље у помоћ сина свог јединородног, као што беше та потреба пре 1800 и нешто више година, кад оно на данашњи дан свечано улазаше Исус у Јерусалим! Да, свечани улазак Исусов у Јерусалим не беше што друго, до живи глас с неба, који напомену људима *да су сви синови Бога вишњег, да су браћа, да су једнаки један према другоме, да нема више робова*. И ево због чега у тај дан потрча тако радо на сусрет Исусу и старо и младо и све живо, што стењаше у ропству и што жудно изчекиваше глас избављења и ослобођења, бацајући предањ цвеће и гранчице, простирући по путу своје хаљине и певајући: „Услна сынџ Дакидокџ! благослокенз градџи ко има Господне — царџ Изрилекз! И ево због чега се с друге стране потресе и заљуља сав Јерусалим, јер се потресе и заљуља у њему заступник Цесарев, па запита око себе великаше: „Чујете ли шта ово деца певају? Ова песма није из главе њихове?!..

Скоро 19 столећа преминуше од тог значајног по човештво гласа. У тој борби дугој и крвавој а за права, за слободу, за једнакост свега људства борише се и користили се више или мање, раније или доцније, многи срећнији народи. Но ми срби у садашњој кнежевини до пре половине века бесмо горе

робље, него оно које на данашњи дан среташе Исуса у Јерусалиму...

. Бесмо, истина, некада славни и моћни, чувени и виђени.. Ал та слава Неманићског доба траја само двеста лета. Гордост сатанинска и коварство Велзевула проли невину крв нејаког Уроша. Земља се испуни безакоња, греси завопише к Богу, и Бог напусти каштигу на народ. Премавеликим и страшним гресима, велика и страшна беше и казна Творчева! Србину наста петовековна ноћ и стужа: Србин поста посматане изыковк...

Тешко нам је позлеђивати ране у Српству ређајући нечувене муке и невоље, беде и страдања, што их претрпеше у том дугом времену тужни претци наши. Сваки од нас нека се сети страдања Христа Спаситеља, што ће се спомињати у храму божијем идуће седмице, пак ће имати верну слику хришћанског народа на свој земљи српској у грозним чељустима дивљег азијата!..

Но Господ казни за грехе, али недопушта да са свим изгине веран народ његов. Вапаји, патње и покајања верног српског народа допреше до неба, и небо изведе на данашњи дан 15 године војводу Милоша, те покрете после службе божије у Такову борце српске за крст часни и слободу драгу. Србији грану изнова сунце слободе и настаде ново доба — доба Обреновића....

15-те године на Цвети сунце огреја Србију.. пролеће узбуди и разне се мирис цвећа по српским пољама и дубравама.. Ал то сунце још не беше топло, тај мирис још не беше пријатан београђанима; јер Београд не беше то што и сада — Београд беше пун турака. На стамбол-капији, — овом ждрелу злих неверника, 17 мученика беху набити на коље, којима пси чупаху утробу. Бедеми градски још бејаху окићени мртвим српским главама. Калимедан — пустошина, губилиште српске деце, која се нехтедоше клањати корану. А у граду становаше Скопљак-паша, чије само име ужас за-

У
Н
И
Б
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

даваше Србину. Да, природа дватијаше и сагреваше, али српске душе још ридаху и плакаху; а у гробовима мртви непочиваху мирно...

Није прошло више до 57 љета, и о! Творче небески, — теби буди вечна хвала! Од врлог оца Таковског ти дарова Србији и врлога сина! Стамбол-капија — сад је накит Београду. Калимегдан — сад се у врт претворио. У граду је српска рука и српска застава; у Ружици звона звоне и дозивљу на молитву и старо и младо а у гробовима кости таковских јунака мирно почивају у ослобођеној Србији! Камо тога срца, које се неће зарадовати? Камо те српске душе која неће одати славу и хвалу Богу?!

И ми му одиста благодаримо, чему је јаван доказ овај наш збор, ова наша светковина!

Но та хвала и слава, браћо, не треба да буде само у речи. Ми ћемо му тек онда достојно благодарити ако радом, ако животом својим докажемо, да смо верни потомци таковских јунака. Ми сад светкујемо спомен таковских бораца, као дан у који се срећно одпочело наше ослобођење. Кнежевина је ова слободна? Но да ли је тиме њен задатак довршен? Како ли остало српство сусрета овај значајан, овај велики по Србију празник? Да ли њему на данашњи дан ова наша радост не преседа, кад се сети неизбројних невоља, које трпи од немилостивих господара својих?

Пођимо од мора сињег па до на врх мора Јадранскога! На дугачкој тој просторији живи српство измешано туђинима, који га муче, гоне, киње.. Обазримо се и на другу страну, — па и тамо доста браће наше, од којих се одузимље много што засеца у живаљ народни. Па кад је тако, то како мора бити данас браћи нашој на *Вардару, Дрини, Марици, Неретви, Босни, Врбасу* и уз лепо приморје далматинско? Дал' су задовољнија браћа покрај *Саве, Драве, Мориша, Дунава* и *Тисе*? Дал' се најпосле и у Београду може прославити данашњи дан с веселим срцем, кад се човек сети толике браће

своје презрене, гоњене, погажене туђинима? Ту још нема праве радости! Ту још нема пунога весеља! У свакоме, у коме само куца срце братског осећања, мора ова данашња радост бити замућена родољубивом тугом и жалости!..

Но велики је и праведан Бог у кога верујемо! Он је благо-словио заставу Обреновића! Он је помогао овој кнежевини у таковској борби страшној, — неједнакој — помогао с тога, што мусе Србин искрено молио, што је старе своје грехе покајао, што је с крстом и светом вером — овом небеском победитељком — потражио своја права, своје ослобођење. Он ће помоћи и нама у даљем и ширем позиву нашем према браћи, према јединству и слободи свега српства. Тек дао би Бог да наша оданост према вери и цркви, према благословеној и прослављеној застави Обреновића не буде слабија, до што беше у наших Таковских предака! Јер тек тако можемо се уздати да у свима крајевима ослобођеног целокупног српства одпевамо с пуном душом и радосним срцем благодарно-победоносну песму: Тѣмже и мы икѡ отроцы побѣды знаменїа носѡце, тѣбѣ побѣдителю смерти копїемъ: ѡсанна ко вѣшнимъ, благословенъ градъ ко имѡ Господне

Материјализам и његови заступници.

(ПРОДУЖЕЊЕ).

Ми смо мало час казали, да материјализам много које-шта пориче, а мало шта признаје; но да видимо изближе шта је то што он признаје.

Материјалисте узимају за основу свега постојећег *простор* и *време*; али то обоје, то јест, и простор и време немају никакве основе, него постоје неопходно, почем се без њих не може мислити, то јест, не може ништа представити. Другим речма, материјализам представља себи простор и време а даље неиде.

То је првобитна стихија материјализма. Безкрајно и празно пространство, безкрајно и празно време — то су услови свију ствари, то су основи на којима се држи све и без којих ништа неби могло обстати. Веран своме начелу, материјализам не сумња о бићу таког безкрајног и празног простора, безкрајног и празног времена; он их представља, он их не може да не представља, — следствено они постоје, они морају постојати.

У том убеђењу материјализам стара се да опише то, што зна. И доиста они описују и једно и друго и то овако:

„Простор нема граница; делови његови разликују се један од другог; он је покретан; он се непротиви никаком кретању.“

Анализирајући тај опис лако је спазити његове мане. Пре свега види се да сва та устројства, која се приписују простору, јесу чисто негативна; у њему се не казује шта је простор, него шта он није, то јест, да он није то, што су *физичка тела*. Свако тело има границе, свако је покретно и даје отпор; делови се сваког тела разликују по своме положају; а простор нема тих опредељаја. Следствено простор ставља се на супрот телу и њихова суштаствена својства јесу у једно и њихове суштаствене разлике.

Тако поређење престора са телом нема никаква разумна основа; поредити се могу само сродне ствари — ствари једне врсте. Тако поређење налик је на оно, што је неко питао: *шта је боље — добар ручак или јака киша?*

Простор нема граница. Но зар се појам граница може применити на простор? Граница је крај између једног и другог дела простора; следствено може се говорити о границама у простору, а не о границама простора. Казати да простор нема граница, значи то исто што казати: *простор занима собом сав простор.*

Делови простора ничим се не разликују међу собом. Но зар простор сам по себи може имати каквих делова? Делове

може имаги само оно, што се налази у простору; кад нађемо одређене делове, ми их можемо поредити међу собом да видимо јесу ли једнаки или нису. Казати о простору да је оно увек себи равно, значи казати само то, да на сваком месту протора постоји једнаки простор.

Простор је непокретан. Опет се простору примењују таки појмови, који се њему никако применити немогу. Кретање може бити само у простору; а ваљда и они не мисле да се сам простор налази у неком другом простору, па да записују, да ли се он креће или не? Но колико је не смислено казати да се простор креће, толико је исто несмислено казати да се он некреће, то јест, да сваки део простора непрестано стоји у том истом делу простора.

Простор не даје ничему отпора. Ту се простору пориче отпор каком кретању. Но шта је то кретање? Промена места, прелаз с једног дела простора у други. Следствено кретање је могуће само тамо, где има простора. Простор, осим могућности кретања, ништа више не садржи у себи, то јест, он не само што не даје отпор кретању, него ни у колико и неутиче на њега, нити га оснажава нити ослабљава нити му даје какав правац. Простор нема у себи никаквих сила, које производе појав, никаквих закона, који управљају појав. Накратко: у простору свуда се налази само један простор и ништа више.

Таким начином ми видимо, да материјалисти и ако говоре да су простор и време основа свега, опет они неумеју ништа да кажу о тој основи. По њиховим речма, простор и време нити чему помажу, нити чему сметају. Они немају никаквих својстава и по томе ништа не може од њих ни зависити; они се немогу ни с чим поредити, а по томе немогу се ни од чега разликовати. Накратко: они кажу да знају простор и време, а међутим у том њиховом знању нема никаквог стварног знања. То је њихово знање налик на формулу $A = A$, које је наравно сасвим јасно, но које опет ништа не садржи у себи.

(ПРОДУЖИТЕ СЕ).

Историјски развитак српске цркве

(НАСТАВАК).

У време „кочине крајине“ седио је на столици београдског митрополита *Дионисије* I. Ово је онај исти Дионисије, који је у договору са Аустријом бунео народ српски и спремао га да бежи у Аустрију. Као што п. Римски пише, он се родио 1750. године у Мађедонији, близу Солуна у месту *Љожанима* (у П. Ј. Шафарика стоји, да се родио у Србици). Отац му је, родом Грк, био прота у том месту. Дионисије се изпрва запошио, а пошто му жена умре, отиде у Свету Гору (Атон), те се закадуђери. Одатле је отишао у Влашку у Букурешт, да учи децу влашкоме кнезу. Одавде опет оде препоруком кнеза и кнегиње у Цариград, где га завладиче, али није добио одма јепархију, него је више година провео тамо у Цариграду, као „константинополскиѧ великиѧ цркве слока божиѧ проповѣдникѧ.“ Беседио је грчки и турски по већим црквама цариградским. Године 1785. он постане владика у Београду и митрополит од Србије. Из проповедања П. Римског види се да је 1789. г. издавао Аустријанцима турске намере, те тако доста помогао, да се Београд отме. За тим је прешо по освојењу Београда Аустријанцима, па пошто је учињено, да се Београд заједно са Србијом преда опет Турцима, њега прими цар и одреди му 6000 фор. среб. док му се не нађе јепархија. Међутим умре Мојсило Путник, архијепископ карловачки, а на његово место народни сабор у Темишвару (1790. г.) избере Стевана Стратимировића. Истом је сабору цар препоручио, да и Дионисију да какво владичанско место. Митрополит се Дионисије писмено одрече свију титула и знакова митрополитских, које је дотле уживао, и дође у Сент-Андреју, одакле се после пресели у Будим. Потврђен је на владичанство 3. Јануара 1791. г. Цар му је дао и племићство. Умро је 1828. г. 29. Јануара.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Знатно је, што П. Римски прича, да је Дионисије држао о свом трошку за превођење богословских књига Луку Миловановића, родом из Винковаца.¹⁾ Владика му је плаћао 10. фор. месечно, а неке је од његових списа и издао на свет, али је језик Лучин доста искварио.²⁾ Најпосле и сам владика Дионисије, оставио је више „словено-српских“ рукописа, који се чувају у епископској библиотеци у Будиму.³⁾

Управо у оно исто време, кад је београдским градом заповедао Хаџи-Мустај-паша, кога је народ српски назвао „српском мајком,“ црквом српском управљао је београдски митрополит Методије. Обојица и Мустај-паша и Методије, бејаху јако наклоњени Србима, при свем том, што обојица нису били једне народности с њима. Методије је био Грк, који је по тадашњем обичају послат био из Цариграда. Бранећи Србе од насиља зулумћарских, обојица су платили главом. Дахије завладавши београдским градом, из освете и мржње удаве и Мустај-Пашу и Митр. Методија.

После, њега, био је митрополит београдски његов протосинђел:

¹⁾ Срб. Лѣтописъ 1857 I, 74. У осталом Лука је био родом из Осата, као што вели Вук. Упр. Власн. књ. III. св. XX. стр. 100.

²⁾ „Луке Милованова онит настављења к српској сличноречности и сло-гомерју или просодији. Списан 1810. а издао га Вук. Стеф. Караџић у Бечу 1833. у штамп, јерм. ман.“ у предговору стр. I. и д. Ibid.

³⁾ У П. Ј. Шафарика стоји, да је оставио више словено сербских рукописа у Будиму, а исто тако да има од њега и двије штампане књиге. 1, Истинаа Повѣсть о Кирилѣ и Методији, и о избрѣтении богоданныхъ кирилическихъ и славенскихъ называемыхъ писменъ, составленна елиски отъ св. Теофилакта Архиеп. Болгарскаго, обрѣтаваше естъ во св. ман. Хилендарском и во веѣхъ прочихъ св Гори монастырехъ, преведена же нѣкоимъ родолюбцемъ (Дионис. Поповичемъ) на прости слав. сербскій языкъ в Будимѣ градѣ 1823. 8^о 67. стр. — 2. (Ник Булгара) Сокровище христіанское, т. е. толкование святыхъ таинъ, святаго храма, сосудовъ церковныхъ и божественіе и священіе литургіе (прев. съ грчкога Діонис Поповичъ) Въ Будимѣ „пис. кр. внуцилища 1824. 8^о 372 стр. в трећи рукопис: „Благовѣсникъ Теофилакта Болгарскаго, прев. Д. Попов Ibid. 95.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Леонтије. За њега се мисли, да је издао Турцима Методија, и да су поводом тим, неки у Цариград писали, куда је био Леонтије отишао, овако: „постарајте се, те тога оцубицу пошљите, јер овамо немамо владике.“ Кад се Леонтије вратио из Цариграда, Срби су увелико ратовали и били се с турцима. Но Леонтије, као Грк, није припадао броју народних љубимаца. Особито кад у Србију дође Родофиникин, руски посланик такође Грк, митрополит се Леонтије сасвим одвоји од народа. Он ни најмање није симпатисао народном устанку, нит је он учествовао у њему, као остало српско свештенство него је једнако живео у Граду с Турцима, докле га год нису предали (т. ј. град) Србима. После је имао обичај да се меша у народне ствари, да председава у Савету и да руководи радњу руског посланика. Србима није повољно било, што се Родофиникин удружио био с Леонтијем, па су из њихових тајних састанака по ноћи, изводили свакојаке слутње. Наши писци спомињу, да је митрополит Родофиникину говорио, да су Срби људи прости и дивљи, с којима се ништа не може учинити, и као да њега, митрополита није било, они би одавно пропали. Родофиникин је у свему веровао владици¹⁾. Зато су Срби гледали на митрополита, као на издајника, па му се нису јако поверавали. Он је истина у многим приликама помагао Карађорђу, и у нечему старао се о уређењу цркве српске, али је све ово мала заслуга према ономе, што је он онда мого учинити и као српски архијереј и као пријатељ Родофиникина. Он је седео на столици митрополита београдског све до 1813. год.

Кад је Карађорђе видео, да се више не може борити с турцима, а велики се везир већ примицао с војском к Београду, он онда с Недобом Филиповићем и секретаром Јанићијем пређе на аустријску страну. С њим је прешо и митрополит Леонтије

Овде нам ваља напоменути да су Срби још у прво доба ратовања, почели заводити нешто мало школа и учити децу

¹⁾ „Србија и Русија,“ Н. Попова; у Београду 1870. год. I. стр. 29.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

своју књизи. Међу учитељима, беше особито поштован калуђер Вићентије, који је предавао богословље у београдској школи и Доситије Обрадовић, први српски министар (управљач) просвете. Црквеним пословима управљао је митрополит Леонтије с још једним владиком неограничено.

По одласку Карађорђеву у Аустрију (1813. г.), Србија опет потпадне под Турке. Страдања Српског народа отпочну се из нова и трајала су све дотле, док се кнез Милош не диже и не позва све знатније људе што осташе још у Србији, да се лате оружја и изнова отпочну борбу с Турцима.

У овим, сасвим незгодним приликама за Србију, црква српска остављена је била без сваке одбране, а вера, бачена у највећу опасност и заборав. Митрополит Леонтије прешао је заједно с Кара-Ђорђем у Аустрију, а године 1814. Рушид-Паша завладав Београдом, доведе са собом свог терџомана Димитрија, па га постави за митрополита београдског, под именом *Дионисија II*. Он је рукоположен био у Србији и исте године умре у Београду као митрополит.

За време његова управљања српском црквом, живео је чувени грк-владика и зудумћар *Данило II*. (ваљевски), ког су Турци звали „*Дели Папаз*“, а срби — „*Алаук*.“ Он је у народу оставио хрђав спомен и као грк, и као владика, и као човек, и као хришћанин. Био је „глобација“, да му је равна требало тражити. Не само што је глобио свештенство српско, него је ударао намет на цео народ. Кад је кнез Милош ударао на Турке он се с Турцима затвори у ваљевски шанац; одатле пребегне у Босну, а из Босне у Аустрију и даље се за њ ништа незна¹⁾.

(НАСТАВИЋЕ СЕ).

Разговор с децом о вери и моралу хришћанскоме.

Изразак И. Христа на дужност јавног служења роду човечанском.

9. Проповед предтече Јована у пустињи.

Јован, син захаријин и Јелсаветин, још у детињству свом оста без родитеља и провађаше усамљен, строг живот у пустињи. Он

¹⁾ Беседа јепископа Ужичког Јоаникија, стр. 323.

је носио одећу од камиласке кострути, а опасивао се киншом. За храну имађаше акриде и мед дивљи. (*Акридом* зове се неко растиње налик на наше гдогиње). Дакле по спољности и по начину свог живота он је лично па светог Илју. На овог пророка он беше налик и по своме правцу. Строг на спрам себе, Јован беше строг и наспрам других.

И ево, кад све моћи душе његове беху очврсле, кад потпуно сазнаде дело за које беше одређен, он доби заповест од Бога да спрема људе за дочек *Месије*. Месија имађаше задатак да утврди царство божије на земљи. С тога и Јован добива налог, да одпочне своју проповед тиме, како се већ приближује то царство божије.

Но почем у царство Месијино могу ући само они, који верују њему и који га приме, — а примити га могу само они који признаду своје грехове на се за ове покају: то Јовану беше одређено да проповеда *покајање*.

Са оваком дакле проповеди о *покајању* и скором јављењу царства божија на земљи — Јован се и јави у оном крају Јудеје, где се понајвише сакупљаше света, а на име: на обалама реке Јордана у пустињи Јудејској. И свуда, где је он само допрео, зачу се његова проповед „покајте се! царство је божије већ ту! —

Одавно се беше у Јудеји ућутао глас пророка. Оштра реч Јованова сад их поражаваше: с тога нагрнуше са свих страна да га виде и да се поуче код њега. Он исказиваше грехе њихове, убеђаваше их да се поправе, и саветоваше да очисте душе своје, те да тако буду спремни за дочек Спаситеља.

Говорећи свима у опште о *покајању*, он у исто време даваше им нека засебна упутства гледајући на потребу појединих. Тако на прилику подилазе к њему фарисеји и изгледају да чују шта ће им рећи. Ови људи држаху, да је нужно било родити се само од колена Аврамова и извршити неке обреде мојсејева закона и предања, па слободно и смело ући у састав царства месијиног. А вршећи ове обреде, они држаху и то, да се човек тиме може оправдати пред Богом, да су они с тога оправдани — *праведни*, и да им није нуждан месија ради спасења, већ ради тога да их награди као праведнике. А ово и беше препрека која им спречаваше да приме Спаситеља и које их убијаше и упропаћаваше. Јован јако устајаше против такве штетне по њих заблуде. „*Породи асиидини!* (говораше он фарисејима) *ко вам каза да бежите од гњева који иде? Ако се ви кајете, то родите родове достојне покајања и неговорите у себи: оца имамо Аврама; јер вам кажем да Бог може и*

од овога камена подигнути децу Авраму. Ево већ и сикира стоји дрвету код корена; и свако дрво које добра рода не рађа сече се и у огањ се баца.

Из ових речи фарисеји разумеше, да их неће спасти то само што проиходе од Аврама, ако не би имали и добрих дела, као што неће остати дрво да га непосеку кад нероди рода. Многи од ових, кад чуше ово, почеше се срдити на Јована и оговарати га; но други, примише к срцу своје речи његове те с тога га и запиташе: „*иа шта треба да чинимо?*“

Они мишљаху да ће ући у царство Месијино ако буду само испуњавали писани закон, па су се и побринули да га врше буквално. Али су изгубили из вида, да свако дело — пре него што се изврши у спољашности — врши се изнајпре у души човековој и постаје његова мисао, осећање, жеља. А овај неправилан поглед на закон донео им је то, да је спољна страна њиховог живота била сугласна са законом а *унутрашња* — са свим против закона. С тога су они свако дело вршили не с тога што је то захтевала потреба душевна већ с тога, што је тако *наређивао закон*. И ево због чега им Јован, кад га запиташе „*шта им треба радити*“ — одговара, да од све душе своје врше закон и да све што раде, нераде из једне само спољне заповести, већ нек то раде из љубави према добру, завршујући свој говор са речима: „у кога има две хаљине, нека да једну ономе што нема; и у кога има хране, нека и с њом поступи тако у обзиру на оне који немају.

С овом цели и намером долажаху к њему и *митари* (цариници, ђумругије) и питаху: *шта им треба радити*. Митари су узимали од Римљана под аренду скупљање пореза (данка) па скупљајући порез често узимаху од народа више него што је закон дозвољавао, а овим доведоше народ до тога, да су их јудеји презирали као претеране користољубце, који због овог никако немогу ући у састав царства Месијиног. Јован им рече: „неузимајте од народа више него што је одређено!“

Долажаху к њему и војници, те га и ови запиткиваху: *шта ће да чине*. Јован им световаше да оставе оно што не ваља.

Дужност је војника да брани народ и земљу од туђега насиља и да гони кривце и преступнике закона. За то они и добијају награду од државе. Но код ових војника често се дешавало, да се нису задовољали са обичном платом и издржањем које им се давало, и да с тога отимаху туђу муку и имовину, те тако нашошаху увреде бедним и беззаштитним домовима и људима, опада-

јући код власти овог или оног тек да само тиме нађу узрок, да се што више користе. С тога им Јован говораше: *не вређајте никога и не опадајте, већ будите довољни са издржањем и платом вашом.*"

Беше их много који с уважањем примаху речи Јованове и исповедаху грехе своје пред њим са искреним кајањем. И овакви људи постадоше способни да приме Спаситеља и његову науку, јер имађаху наду, да ће душа њихова бити очишћена и да ће се њима дати опроштај грехова. У знак тог будућег очишћења од грехова Јован их и крштаваше у Јордану. Његово крштење није имало снаге да их очисти од грехова, већ је било тек видљиви знак за будуће очишћење. Но многи мишљаху да су они после оваквог крштења већ постали чисти и оправдани, те тако и крштењу Јовановом даваху већег значаја него што је оно у ствари имало, као што и самог Јована сматраху за много већег, нег ште је он у самој ствари био. Неки иђаху чак дотле, да га једном приликом запиташе: *„Да ли ти ниси Христос?“* Но Јован није нигда узимао на се оне части која му није припадала, па с тога је на све ове мисли и говоре односно његовог крштења одговарао: *„Ја вас крштавам водом ради покајања; али иде замном јачи од мене, коме ја нисам достојан да одрешим ремена (каиша) на обући његовој: он ће вас крстити Духом светим и огњем: (т. ј. он ће очистити душу вашу као што огањ пречишћава злато).*

Још много у овом правцу и смислу говорио је Јован народу и глас његов без престанка хорио се по пустињи јорданској: *приправите пут Господњи; поравните стазе његове.*

И доста их беше који не само примаху крштење од њега, већ и остадоше у зањ на свагда и постадоше његови ученици. (наставиће се).

Поглед по свету.

Цариград 2 Марта 1874 год.

У вашем поштованом листу почели сте доносити чланке о злочинствима наших владика. Наравно да је за нас бугаре добитак своја јерархија, али нису добит владике са малим изузетцима, јер једни чине насиља над својим народом (Григорије, Аверкије, Нил и други) други су највећи непријатељи наше браће Срба (Иларион, Дорча, Партеније, Виктор и други).

Вама је чудноват тај појав али ми сви овде знамо и поњамо читаву ту махинацију и радњу. Ствар је у овоме: цео бугарски

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

народ тежи да извојује самосталност; то је мисао народња. И ту мисао најбоље и најверније представља журнал прави бугарски „независност“ и у истини је представник народне мисли Каравелов.

Владике су махом сметећаци и деспоти — глобари; како су у власти, махом су изелице и сва се на њи радња своди на то, да оглобе своје стадо и да живе аганлиски.

Њини су покровитељи и пријатељи они, који играју улоге пред нама бугарима као Деаци, а у ствари су турски шпиуни. Глава је тих шпиуна Арнаудов са *братијом*, која се размилела на све стране, па чак их има и тамо код вас у Београду, одклен је овамо дошло писмо и штампано у листу „Право;“ одатлен излазесви дописи противу Срба. Цељ је тих турских шпиуна јасна, и за свакога очигледна.

Упитајте те турске шпиуне у Београду одкуд они живе, пак ћете на мах увидети, какве гнусне издајнице трпите у вашем крилу и називљете их „браћом.“ Нису то браћа, већ синова Арнаудова и стубови турске царевине.

Код нас овде влада мишљење, да се удварамо и оланишемо Турцима, да за нама очува овај хлеб, који отимамо од хришћанских душа. И то је све, а цена је томе: да шпијунишемо, да шпијунишемо и шпијунишемо: и бугаре патриоте, и Србе, и поштене Турке, и свакога, који би ма у чему хтео да се ствари у Турској окрећу на боље.

Наши издајници у турскоме царству признају две народности: Бугаре и Турке, а све остало *мора бити* или Бугарин, или Турчин. С тога Турци гњава Арнауте да их потурче, а турски Бугари хоће Србе да побугаре, те је с тога чак Сарајево бугарска јепископија.

То је план покојног Али-паше. Он је сазвао све наше Туркуше првенце Арнаудовиће, а у том броју били су између осталих и дедо Аверкије, па им је овако говорио: ми смо Турци и ви Волгари једнога истога порекла. Ви сте најпре освојили Славене, па сте се пославенили, јер вас је било мало; после смо дошли ми ваша браћа, па смо се одржали. Ви сада треба да се научите Турски, па да се повратите својој мајци; и за то смо наредили, да се у свима Бугарским школама учи турски језик; тако исто ћемо и Арнауте да потурчимо. Ви побугарите Србе и Грке а ми ћемо Арнауте и т. д. Овај је план усвојен и по томе се плану ради; али у ствари наши Арнаудовићи мисле да преваре Турке, а Турци мисле да преваре Арнаудовиће.

Мени се чини да ће оба бити преварени.

За мене су ове издајнице тако грозне, да ћу ја вама редовно да дописујем и да обзнањујем њину издајничку радњу, противу **бугарског** и српског народа. Саобштићу вам и имена тих турских шпијуна који живе у Београду, и који од Арнаудова редовно новце примају. Б. $\frac{2}{4}$

У Московским Вједомостима читамо овај глас из Цариграда: „Епископ Нил, поглавар бугара „славенског вилајета,“ који први унију, пре неки дан дошао је овамо у Цариград из Солуна. Старешина бугарских унијата, епископ Рафаило, представио је Нила министру спољних послова. Епископ Рафаило, како се говори, нарочито је дошао ради овог посла из Адријанопоља, у коме стално живи. Он је код турске владе радио да епископ Нил добије берат, с којим би се могао опет вратити у Солун као унијатски епископ. Турска влада није нашла за нужно одавати се благонаклоно — бар за сад, овом потраживању Рафаиловом. Како се чује, турска влада у овом Ниловом поступку види покушај: е да ли је како могуће мимоћи заповест владину (јер је по њеној наредби дозван у Цариград Нил епископ) и опет се вратити у Солун.

Епископ Нил, примивши унију, узео је на се титулу „*епископ смоленски*,“ а под овим именом позната је једна бугарска епархија од давнашњих времена. Пре свог одласка у Солун, он је био настојатељ бугарске цркве у Цариграду. Екзарх га прати у те крајеве, да прегледа нужде и незгоде тамошњег бугарског народонасељења и да га охрабри, да ће наступити боља времена за њих — Бугаре. Па кад су постављани бугарски епископи по разним епархијама, он не добије место: то га јако наљути. За тим, буде најпре од Екзарха, а после и од турске владе позван да остави Солун и да дође у Цариград. Ово га још већма раздражи, те он подговори неке вође македонских Бугара, да потраже помоћи код туђих црква. Ове вође, незнајући оценити овај важан предлог епископа Нила, и његове последице, обратe се најпре протестантима, а за тим католицима. Бугарски Синод одослао је оним бугарским општинама које примише унију, окружну посланицу, с' том намером, да их обавести, и опет их у православље поврати. Хоће ли бугарски Синод при својој педантности успети да отклони овај жалосни по цркву појав — идемо да видимо....

Г Л А С Н И К.

*Милан Пантелић** из Трновца окр. црноморског, рукоположен је за *ђакона* 14, а за *свештеника* 20-ог Јануара тек. год. и постављен за пароха звезданског у истом округу.

Н е к р о л о г.

Живан Поповић свештеник Сиколски у окр. краишком 63 год. стар, а 42 год био свештеник, 22 Јануара тек. год. залм удесом убијен је од свога рођенога сина...

Василије Павловић свештеник Лочански у окр. књажевачком, 60 год стар, а 39 год. био је свештеник, преселио се у вечност 21 Фебруара ове године.

Милош Сушић парох београдски, после кратког боловања преселио се у вечност 20. ов. м.